

LOGOPEDA SZKOLNY

Izabela Pankowska

Agnieszka Kwitowska – Radwiłłowicz

Ewa Latta – Mielcarek

„Każde dziecko ma swój własny głos.

Pomóżmy mu mówić wyraźnie, swobodnie i z radością.”

Dlaczego prawidłowy rozwój mowy jest ważny?

Rozwój mowy jest jednym z najważniejszych etapów rozwoju dziecka. To proces, który trwa przez wiele lat i przebiega w indywidualnym tempie.

Dziecko rozpoczynające naukę w klasie pierwszej powinno mieć możliwość swobodnego porozumiewania się, budować poprawne pod względem gramatycznym i logicznym zdania, a także posługiwać się słownictwem adekwatnym do swojego wieku i doświadczeń.

Prawidłowy rozwój mowy ma duże znaczenie nie tylko dla komunikowania się z innymi, ale również dla nauki czytania i pisania, rozwoju społecznego, budowania relacji oraz osiągnięcia sukcesów edukacyjnych.

Kiedy warto skonsultować się z logopedą?

Drogi Rodzicu, zwróć się do logopedy, jeśli zauważasz, że Twoje dziecko:

- ma trudności z prawidłowym wymawianiem głosek;
- zamienia lub opuszcza głoski w wyrazach;
- zniekształca głoski;
- mówi niewyraźnie lub bardzo cicho;
- ma ubogie słownictwo lub trudności z budowaniem zdań;
- ma trudności z rozumieniem lub wykonywaniem poleceń;
- zacina się lub jąka;
- mówi przez nos;
- często ma otwartą buzię;
- podczas mówienia wsuwa język między zęby;
- ma trudności z gryzieniem, żuciem lub połykaniem;
- ma problemy ze słuchem lub często prosi o powtórzenie wypowiedzi;
- ma trudności z nauką czytania i pisanie.

Nie warto czekać, aż trudność sama minie.

Wczesna konsultacja może pomóc odpowiednio zaplanować wsparcie dziecka.

Czym zajmuje się logopeda?

Głównym celem terapii logopedycznej jest wspieranie prawidłowego rozwoju komunikacji, korygowanie istniejących wad i zaburzeń mowy oraz zapobieganie ich pogłębianiu.

Podczas diagnozy logopeda może ocenić m.in.:

- budowę i sprawność narządów artykulacyjnych – języka, warg, żuchwy i podniebienia;
- sposób oddychania;

- sposób połykania;
- wymowę poszczególnych głosek;
- rozwój słuchu fonemowego;
- zasób słownictwa i sposób budowania wypowiedzi;
- rozumienie mowy;
- sprawność aparatu mowy;
- wybrane funkcje wzrokowe, słuchowe i motoryczne ważne dla rozwoju mowy i nauki.

Logopeda może pomóc dziecku:

- prawidłowo wymawiać głoski języka polskiego;
- usprawnić pracę języka, warg i żuchwy;
- rozwijać słuch fonemowy;
- poprawić wyrazistość mowy;
- rozwijać słownictwo i umiejętność budowania wypowiedzi;
- pracować nad prawidłowym sposobem oddychania;
- wspierać prawidłowe połykanie i żucie;
- radzić sobie z nie płynnością mowy;
- przygotować dziecko do nauki czytania i pisanie;
- rozwijać umiejętności potrzebne do prawidłowej komunikacji.

ROZWÓJ MOWY A JEDZENIE

Sposób, w jaki dziecko je, gryzie i żuje, ma znaczenie dla rozwoju sprawności narządów jamy ustnej.

Dziecko powinno mieć możliwość stopniowego poznawania różnych konsystencji pokarmów, dostosowanych do jego wieku i możliwości. Gryzienie i żucie angażują mięśnie języka, warg, policzków i żuchwy, a tym samym wspierają rozwój funkcji potrzebnych również podczas mówienia.

Jeżeli dziecko ma trudności z:

- gryzieniem;
- żuciem;
- połykaniem;
- przyjmowaniem pokarmów o różnych konsystencjach;
- piciem;
- prawidłowym zamykaniem ust;

warto skonsultować się z logopedą, neurologopedą lub odpowiednim specjalistą.

SŁUCH A ROZWÓJ MOWY

Słuch odgrywa bardzo ważną rolę w rozwoju mowy. Dziecko dzięki prawidłowemu słyszeniu poznaje dźwięki otoczenia, uczy się rozróżniać głoski, naśladuje mowę innych osób i stopniowo rozwija własny system językowy.

Dlatego warto obserwować, czy dziecko:

- reaguje na swoje imię;
- reaguje na dźwięki dochodzące z otoczenia;
- rozumie kierowane do niego polecenia;
- nie prosi bardzo często o powtórzenie wypowiedzi;
- nie zwiększa nadmiernie głośności telewizora lub urządzeń;
- prawidłowo rozwija mowę;
- nie pomija lub nie zniekształca wielu głosek.

Jeżeli pojawiają się wątpliwości dotyczące słuchu dziecka, warto skonsultować się z lekarzem, np. pediatrą lub laryngologiem, który w razie potrzeby skieruje dziecko na odpowiednie badania słuchu.

Pamiętajmy: prawidłowe słyszenie jest jednym z ważnych warunków prawidłowego rozwoju mowy.

ĆWICZĘ SŁUCH – BAWIĘ SIĘ I UCZĘ

Ćwiczenia słuchowe można wykonywać podczas codziennych zabaw. Nie muszą być długie ani trudne. Najważniejsze jest, aby były dla dziecka ciekawe i dostosowane do jego wieku.

„Co słyszę?”

Poproś dziecko, aby na chwilę zamknęło oczy i wsłuchało się w dźwięki otoczenia.

Co słyszy?

Samochód? Ptak? Kroki? Szum drzew? Dźwięki dochodzące z domu?

„Co wydało ten dźwięk?”

Wykorzystaj przedmioty znajdujące się w domu. Dziecko, nie widząc przedmiotu, próbuje rozpoznać źródło dźwięku.

Można wykorzystać m.in.:

- łyżkę;
- papier;
- klocki;
- butelkę z kaszą lub grochem;
- klucze;
- pudełko;
- różnego rodzaju pojemniki.

„Detektyw”

Ukryj źródło dźwięku, np. budzik, pozytywkę lub telefon z nagraniem. Zadaniem dziecka jest odnalezienie przedmiotu lub wskazanie kierunku, z którego dochodzi dźwięk.

„Rymy”

Wymyślajcie pary rymujących się słów:

kot – plot
rak – mak
much – poducha
kotek – młotek

Możecie również tworzyć własne zabawne rymowanki.

„Robot”

Bawcie się w roboty i wypowiadajcie słowa sylabami:

ma-ma, sa-mo-lot, ko-le-ga, ba-na-n.

To proste ćwiczenie pomaga rozwijać słuch fonemowy i analizę sylabową.

PRAWIDŁOWE ODDYCHANIE

Oddychanie jest nieodłącznym elementem mówienia. Prawidłowy tor oddechowy to przede wszystkim **oddychanie przez nos**.

Jeżeli dziecko często oddycha przez usta, warto zwrócić uwagę na przyczynę takiego sposobu oddychania. Może ona być związana m.in. z niedrożnością nosa, alergią, przerostem migdałka gardłowego czy innymi problemami wymagającymi konsultacji medycznej.

Długotrwałe oddychanie przez usta może wpływać na funkcjonowanie narządów jamy ustnej i sposób artykulacji.

Jeżeli dziecko często:

- śpi z otwartą buzią;
- oddycha przez usta w ciągu dnia;
- chrapie;
- ma stale zatkany nos;
- często ma katar;
- ma trudności z prawidłową wymową;

warto skonsultować się z pediatrą lub laryngologiem, a także porozmawiać z logopedą.

Zabawy oddechowe

Ćwiczenia oddechowe mogą być dla dziecka świetną zabawą.

Możecie:

- dmuchać na wiatraczki;
- puszczać bańki mydlane;
- przedmuchiwać lekkie kulki z papieru lub waty;
- dmuchać na piórka;
- przesuwac papierowe elementy po stole za pomocą oddechu;
- dmuchać na lekkie zabawki pływające w wodzie;
- podczas spaceru zdmuchiwać lekkie listki lub płatki.

Ważne: ćwiczenia powinny być krótkie, dostosowane do możliwości dziecka i wykonywane bez nadmiernego wysiłku.

WSPÓŁPRACA RODZICA Z LOGOPEDĄ

Terapia logopedyczna jest procesem, który wymaga czasu, cierpliwości i systematyczności.

Same zajęcia z logopedą są ważne, ale ogromne znaczenie ma również codzienna praca w domu. Nawet kilka–kilkanaście minut wspólnych ćwiczeń może przynieść dobre efekty, jeśli są wykonywane regularnie i zgodnie z zaleceniami specjalisty.

Ćwiczenia logopedyczne nie muszą być przykrym obowiązkiem. Można połączyć je z zabawą, czytaniem książek, wspólnym gotowaniem, spacerem czy codziennymi czynnościami.

Drogi Rodzicu – pamiętaj:

- chwal dziecko za wysiłek i postępy;
- nie porównuj go z innymi dziećmi;
- ćwiczcie krótko, ale systematycznie;
- wykonuj ćwiczenia zgodnie z zaleceniami logopedy;

- zamieniaj ćwiczenia w zabawę;
- zauważaj nawet małe postępy;
- bądź cierpliwy – każde dziecko rozwija się w swoim tempie.

Najważniejsza jest regularność, pozytywne nastawienie i współpraca dziecka, rodzica oraz logopedy.

Pamiętaj!

Im wcześniej zauważymy trudność i odpowiednio zareagujemy, tym łatwiej możemy wesprzeć dziecko w jego rozwoju.

Jeśli coś Cię niepokoi – **zapytaj logopedę.**

Nie każda trudność oznacza zaburzenie, ale każda wątpliwość może być powodem do rozmowy i konsultacji.

Wspieramy dzieci w tym, aby mogły mówić, słuchać, rozumieć i komunikować się z innymi z coraz większą swobodą.